

> Retouradres Postbus 606 2700 ML Zoetermeer

Brinkhof Advocaten
mr. A.J.H.W.M. Versteeg
De Lairessestraat 111-115
1075 HH Amsterdam

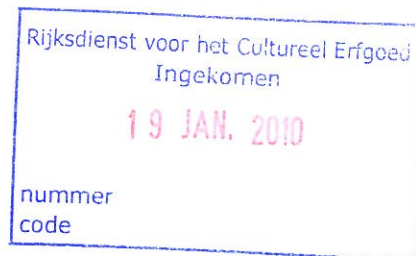
Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
www.bezwaarschriftenocw.nl

Contactpersoon
mr. C.J.N. Haddink
T 079-3236389

Onze referentie
DUO/OND-2010/5408M

Zaaknummer
BC080563

Bijlagen
Advies van BZC

Datum 18 JAN. 2010
Betreft Beslissing op bezwaar

De minister van onderwijs, cultuur en wetenschap dr. Ronald H.A. Plasterk,

beslissend op het bezwaarschrift van 19 november 2008, ingediend namens de Stichting Maharishi European Research University/ Maharishi Vedic University, door mr. A.J.H.W.M. Versteeg, advocaat-gemachtigde, tegen het besluit van 10 oktober 2008, kenmerk MS-2007-2002, waarbij het verzoek om het Sankt Ludwig, Station 24 te Vlodrop (monumentnummer 507387), af te voeren van het register van beschermde monumenten, is afgewezen;

gezien het hierbij gevoegde advies van de Commissie voor de bezwaarschriften van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 13 januari 2010;

BESLUIT:

voormeld bezwaarschrift op de gronden genoemd in het advies van de Commissie voor de bezwaarschriften ongegrond te verklaren en het besluit in stand te laten en verder het verzoek om vergoeding van de proceskosten af te wijzen.

namens deze,
de secretaris generaal

drs. Koos van der Steenhoven

U kunt tegen deze beschikking beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank te Roermond, Postbus 950, 6040 AZ Roermond. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop de beschikking u is toegezonden aan de rechtbank worden gestuurd.

**De Commissie voor de bezwaarschriften
van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap**

ADVIES

Zaaknummer: BC080563

Inzake het bezwaarschrift van 19 november 2008, dat namens de Stichting Maharishi European Research University/ Maharishi Vedic University (verder te noemen: bezwaarde), is ingediend door mr. A.J.H.W.M. Versteeg, advocaat,

tegen

het besluit van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (verder te noemen: de minister) van 10 oktober 2008, kenmerk MS-2007-2002.

Uit de stukken is de commissie - samengevat - het volgende gebleken.

Feiten

Het Sankt Ludwig (1904-1909), Station 24 te Vlodrop (gemeente Roerdalen) is sinds 1984 in eigendom van bezwaarde.

Bij besluit van 9 oktober 1997 is het Sankt Ludwig (monumentnummer 507387) aangewezen als beschermd monument.

Bij besluit van 22 september 1998 is op verzoek van bezwaarde door de gemeente Roerdalen een sloopvergunning verleend.

Op 12 september 2001 is door bezwaarde gestart met de sloop van Sankt Ludwig.

Bij uitspraak van 2 juli 2003 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat de sloopvergunning ten onrechte was verleend.

De gemeente heeft vervolgens, gezien voornoemde uitspraak, de sloopvergunning alsnog geweigerd.

Bij besluit van 10 oktober 2008 heeft de minister het verzoek van 6 maart 2007 van bezwaarde om het onderhavige monument af te voeren van het register van beschermde monumenten afgewezen.

Bij brief van 19 november 2008, nader gemotiveerd bij brieven van 18 december 2008 en 7 april 2009 en twee afzonderlijke brieven van 25 september 2009, is namens bezwaarde een bezwaarschrift ingediend tegen voormeld besluit.

Bij brief van 3 juli 2009 is inzake bovenvermeld bezwaar namens de minister een ambtsbericht aan de commissie gezonden.

Op 10 oktober 2009 heeft een hoorzitting plaatsgevonden. Namens bezwaarde heeft mr. A.J.H.W.M. Versteeg in aanwezigheid van G. Lieve het woord gevoerd. Namens de minister hebben mw. mr. L.J.Y. Mol en mr. M.A. Valkenburcht van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (hierna: Rijksdienst) het woord gevoerd. De heer J.T.A. Wiegant was namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Roerdalen aanwezig.

Bij brieven van 7 oktober 2009 en 26 oktober 2009 is namens bezwaarde het bezwaar nog nader gemotiveerd.

Relevante regelgeving

Van toepassing zijn de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) en de Monumentenwet 1988 (hierna: Mw 1988).

Aangevoerde bezwaren

Bezwaarde stelt zich op het standpunt dat de minister ten onrechte het verzoek om het Sankt Ludwig af te voeren van het register van beschermde monumenten, heeft afgewezen.

Het feit dat het aanwijzingsbesluit van 9 oktober 1997 formele rechtskracht heeft, betekent niet dat de motieven en adviezen die toen zijn gebruikt bij de voorbereiding van dat besluit in de onderhavige procedure niet meer ter discussie kunnen staan. In de motivering van het bestreden besluit verwijst de minister naar de redengevende toelichting bij het aanwijzingsbesluit en gebruikt hij die toelichting ter onderbouwing van de thans aan de orde zijnde beslissing. Hiermee is de toelichting opnieuw onderdeel van de discussie geworden en moet die motivering opnieuw getoetst worden.

De monumentenstatus van het klooster is destijds gebaseerd op architectuur- en cultuurhistorische waarden terwijl indien aan de feiten een juiste waardering zou zijn gegeven geen grond zou hebben bestaan voor de aanwijzing. Ten aanzien van de cultuurhistorische waarden heeft bezwaarde ter zitting - kort weergegeven - aangevoerd dat in standaardwerken over de Duitse geschiedenis geen enkele aanwijzing is terug te vinden dat de Kulturkampf na 1887 nog op bedekte wijze voortduurde. Het verband dat de minister tussen de Kulturkampf en de stichting van Sankt Ludwig legt is dan ook naar de mening van bezwaarde onjuist. Verder heeft de minister nagelaten om zorgvuldig onderzoek te doen naar de huidige feitelijke toestand van het Sankt Ludwig, mist het advies van de Raad voor Cultuur voldoende feitelijke grondslag en was er sprake van belangenverstremming bij de leden van de gemeentelijke monumentencommissie.

Hiermee is het bestreden besluit onzorgvuldig voorbereid en ondeugdelijk gemotiveerd. Bezwaarde verwijst ter nadere motivering van de stelling dat Sankt Ludwig onvoldoende architectuurhistorische waarde heeft, naar een schrijven van 19 februari 2007 van prof. ir. Ruijsenaars (bijlage 1 van het aanvullende bezwaarschrift van 7 april 2009), naar de aantekeningen die prof. dr. Van der Woud op 3 november 1997 heeft opgesteld naar aanleiding van het advies van de Raad voor Cultuur in de aanwijzingsprocedure en naar aanleiding van de schriftelijke overwegingen die tot de aanwijzing hebben geleid (twee laatstgenoemde stukken: bijlage 2 van de voormelde brief van 7 april 2009). Verder heeft bezwaarde ter nadere motivering van de stelling dat aan Sankt Ludwig door de minister ten onrechte cultuurhistorische waarde wordt toegedicht, bij brief van 25 september 2009 nog de navolgende stukken ingediend: de titelpagina, introductie en inhoudsopgave van het boek *'Festschrift zur Eröffnung des Kollegs der PP. Franziskaner St. Ludwig bei Dalheim (Rheinland) am 4. Oktober 1909'* en hoofdstuk 1 en 3 van het hiervoor bedoelde boek.

Eveneens bij (afzonderlijke) brief van 25 september 2009 heeft bezwaarde nog enkele pagina's uit het proefschrift *'Klöster im Kulturkampf'* (1992) van R. Müllejans toegezonden. Dit proefschrift is het resultaat van een wetenschappelijk onderzoek naar kloosters in de grensstreek, meer in het bijzonder in Limburg. Volgens bezwaarde is het tekenend dat Sankt Ludwig niet in deze dissertatie voorkomt. Sankt Ludwig betreft een onderwijsinstituut en geen klooster.

Tot slot heeft bezwaarde nog na de zitting bij brief van 26 oktober 2009 aangevoerd dat tijdens de hoorzitting wellicht bij de commissie de indruk kan zijn ontstaan dat de minister kennis heeft gehad van het eerdergenoemde Festschrift, terwijl hiervan geen sprake is. Het Festschrift komt niet voor in het dossier van Sankt Ludwig en het is evenmin aanwezig in de bibliotheek van de Rijksdienst.

Verder stelt bezwaarde dat op grond van artikel 3:4, tweede lid, van de Awb ook economische en financiële belangen betrokken dienen te worden bij de besluitvorming, aangezien geen beslissing mag worden genomen die tot onevenredigheid leidt tussen de door de beslissing geraakte belangen en de door het besluit te dienen belangen.

Ten slotte verzoekt bezwaarde vergoeding van de proceskosten op grond van artikel 7:15, derde lid, van de Awb.

Voor het overige zij verwezen naar het bezwaarschrift, de aanvullingen daarop alsmede naar de pleitnota.

Overwegingen ten aanzien van het bezwaar

Op grond van de Mw 1988 kan de minister monumenten aanwijzen als beschermd monument of beschermd houden, indien er sprake is van zaken welke van algemeen belang zijn vanwege hun schoonheid, hun belang voor de wetenschap of hun cultuurhistorische waarde. De vraag of een object van voldoende algemeen belang is, hangt af van verschillende factoren, zoals onder meer ouderdom, de kunsthistorische betekenis, architectonische bijzonderheden, de zeldzaamheid, de ligging en de functie welke het gebouw in het verleden heeft vervuld, dan wel nog steeds vervult.

Bezwaarde is van mening dat Sankt Ludwig destijds niet had mogen worden aangewezen als rijksmonument, omdat hiertoe geen grond zou bestaan. Hieruit zou volgen dat geen aanleiding bestaat om het monument langer in het register te laten staan.

De commissie is van oordeel dat de argumenten, waaronder de betogen van prof. ir. H. Ruijssenaars en prof. dr. A. van der Woud alsmede de overgelegde passages uit het *'Festschrift'* en het *'Kloster im Kulturkampf'*, die bezwaarde hiertoe heeft aangevoerd, geen nieuwe feiten of veranderde omstandigheden betreffen die ten tijde van het aanwijzingsbesluit niet bekend waren. Overigens valt niet in te zien waarom bezwaarde destijds haar bezwaar tegen het aanwijzingsbesluit heeft ingetrokken.

De commissie is dan ook van oordeel dat er geen reden bestaat om op de aanwijzing terug te komen. Het staat dan ook voor de commissie vast dat Sankt Ludwig ten tijde van de aanwijzing voldoende monumentale waarden had om een rijksmonumentenstatus te rechtvaardigen. Thans staat uitsluitend nog ter beoordeling de vraag of Sankt Ludwig ook in de huidige staat nog voldoende monumentale waarden heeft om de beschermde monumentenstatus te handhaven en of de minister terecht het afvoeringsverzoek van bezwaarde heeft afgewezen.

In dit kader overweegt de commissie als volgt.

Artikel 8, eerste lid, Mw 1988 bepaalt dat de minister bevoegd is ambtshalve of op verzoek van belanghebbenden in het register wijzigingen aan te brengen. De artikelen 3 tot en met 7 worden van overeenkomstige toepassing verklaard.

Artikel 3, tweede lid, bepaalt dat de minister voordat hij terzake een beschikking geeft advies vraagt aan burgemeester en wethouders van de gemeente waarin het monument is gelegen en, indien het monument is gelegen buiten de krachtens de Wegenverkeerswet 1994 vastgestelde bebouwde kom, tevens aan gedeputeerde staten.

Ingevolge het derde en vierde lid, stellen de burgemeester en wethouders degenen die in de kadastrale registratie als eigenaar en beperkt gerechtigde staan vermeld, de ingeschreven hypothecaire schuldeisers en, indien om aanwijzing is verzocht, de verzoeker, in de gelegenheid zich te doen horen. Op grond van het zesde lid beslist de minister, de Raad gehoord, binnen tien maanden na de datum van verzending van de adviesaanvraag aan de gemeenteraad, dan wel indien om aanwijzing is verzocht, binnen tien maanden na ontvangst van dat verzoek.

Bij brief van 23 oktober 2007 hebben burgemeester en wethouders van de gemeente Roerdalen het advies van de monumentencommissie niet overgenomen en de minister geadviseerd positief te beslissen op het afvoeringsverzoek van bezwaarde.

Bij brief van 28 augustus 2007 hebben gedeputeerde staten van de provincie Limburg de minister eveneens geadviseerd positief te beslissen op het verzoek van bezwaarde.

Bij brief van 23 juli 2008 heeft de Raad voor Cultuur de minister geadviseerd negatief te beslissen op het verzoek van bezwaarde.

Uit de memorie van toelichting bij artikel 3 van de Mw 1988 blijkt dat aan de inbreng van lagere overheden groot belang wordt gehecht. Slechts op zwaarwegende gronden zal de minister van hun adviezen kunnen afwijken. Hiervoor is gekozen opdat op lokaal niveau de belangen zullen worden afgewogen en op dat niveau belanghebbenden en particuliere (monumenten-)organisaties in staat worden gesteld in het openbaar invloed uit te oefenen op de besluitvorming. Dat neemt niet weg dat ingevolge vaste jurisprudentie (vgl. uitspraken Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State van 21 november 2001, nr. 200101258/1 en van 20 juli 2005, LJN: AT9692) de minister bij de uitoefening van zijn bevoegdheid een eigen afweging dient te maken, waarbij hij niet alleen de adviezen van burgemeester en wethouders en gedeputeerde staten, maar ook dat van de Raad voor Cultuur dient te betrekken. Zulks geldt ingevolge artikel 8, eerste lid, ook in geval van afvoering.

Aan de orde is de vraag of de minister terecht is afgeweken van de positieve adviezen van burgemeester en wethouders en van gedeputeerde staten.

Op grond van vaste jurisprudentie heeft te gelden, dat indien een besluit berust op een onderzoek naar feiten of gedragingen dat door een adviseur is verricht, het bestuursorgaan zich ervan dient te vergewissen dat dit onderzoek op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden. Naarmate een adviesorgaan meer ervaring heeft met het uitbrengen van adviezen over een bepaald type besluiten, zal het bestuursorgaan meer mogen afgaan op de expertise van dat adviesorgaan. Na verloop van tijd zal het bestuursorgaan er in principe van mogen uitgaan dat het onderzoek door het adviesorgaan steeds op dezelfde zorgvuldige wijze plaatsvindt¹. Voorts is het bestuursorgaan verplicht om, voorzover het besluit steunt op een uitgebracht advies, te beoordelen of het advies inhoudelijk concludent is². Is dat niet het geval, dan kan het niet een voldoende motivering voor het besluit bevatten. De eisen die normaliter gelden voor het bestuursorgaan moeten thans immers in acht genomen zijn door het adviesorgaan.

De commissie constateert dat het positieve advies van burgemeester en wethouders voornamelijk ziet op het feit dat er weinig draagvlak bestaat voor behoud van het gebouw. Gelet op het ontbreken van dat draagvlak heeft gedeputeerde staten eveneens positief geadviseerd. Dit terwijl gedeputeerde staten van mening is dat het pand wel degelijk nog steeds cultuurhistorische waarde heeft.

De commissie volgt de minister in zijn standpunt dat de vraag of er wel of geen draagvlak is voor behoud niet van doorslaggevende betekenis is bij de beoordeling van een verzoek tot afvoering. Het gaat immers in hoofdzaak om de vraag of de waarden die aanleiding hebben gegeven tot bescherming nog in voldoende mate aanwezig zijn om de aanwijzing te handhaven. Het wel of niet aanwezig zijn van draagvlak speelt daarbij een ondergeschikte rol. De minister is naar het oordeel van de commissie dan ook terecht afgeweken van de positieve adviezen van burgemeester en wethouders en gedeputeerde staten.

Nu het besluit niet steunt op de adviezen van het college en gedeputeerde staten heeft de minister zich er niet van hoeven te vergewissen dat beide adviezen op zorgvuldige wijze tot stand zijn gekomen.

Overigens is, voor wat dies zij, uit de stukken gebleken dat er wel degelijk draagvlak bestaat voor behoud, namelijk bij diverse belangenorganisaties, natuurorganisaties en particulieren. De Mw 1988 is primair gericht op duurzaam behoud van het gebouwde erfgoed en niet op (korte-termijn-)belangen van particuliere eigenaren. In die zin geldt het algemene belang

¹ Memorie van Antwoord II, Parl. Gesch. Algemene wet bestuursrecht I, p. 218

² Memorie van Toelichting, Parl. Gesch. Algemene wet bestuursrecht I, p. 274

boven het particuliere belang. Het is immers onzeker of het te beschermen monument altijd in dezelfde handen zal blijven. Het beroep van bezwaarde op artikel 3:4, tweede lid, van de Awb kan daarom niet slagen. Het algemene belang bij behoud van het monument weegt in casu zwaarder dan het financiële belang van bezwaarde.

Voorts onderschrijft de commissie de stelling van bezwaarde dat de minister ten onrechte geen onderzoek heeft verricht naar de leden van de gemeentelijke monumentencommissie niet. Indien de minister, aldus bezwaarde, dit onderzoek niet zou hebben nagelaten, dan zou de minister hebben kunnen vaststellen dat er sprake zou zijn van belangenverstrengeling bij enkele leden van de gemeentelijke monumentencommissie. Allereerst overweegt de commissie dat op grond van artikel 3 van de Mw 1988 het college en niet de gemeentelijke monumentencommissie de adviserende partij van de minister is. Het feit dat het college op haar beurt zich laat adviseren door de monumentencommissie behoort tot haar eigen verantwoordelijkheid. Overigens heeft het college het negatieve advies van de monumentencommissie niet overgenomen. In het bestreden besluit staat weliswaar het standpunt van de monumentencommissie vermeld maar het vormt geenszins een doorslaggevende factor in het besluit van de minister om Sankt Ludwig de monumentenstatus niet te ontnemen.

Wél doorslaggevend is het advies van de Raad voor Cultuur en het eigen onderzoek van de minister.

In het advies van de Raad voor Cultuur van 23 juli 2008 wordt namelijk wél ingegaan op de monumentale waarden. De Raad heeft zijn bevindingen uit 1997 in het licht van de huidige omstandigheden bekeken. Na bestudering van de nieuwe, bijgevoegde stukken en aanvullende informatie, komt hij tot de conclusie dat zijn bevindingen van elf jaar geleden nog onverminderd van kracht zijn. Hoewel de staat van het complex sinds 1997 verslechterd is, zijn er sindsdien geen nieuwe feiten of gezichtspunten naar voren gekomen die tot een ander oordeel van de Raad zouden kunnen leiden. De Raad ziet dan ook geen aanleiding om het voormalig college Sankt Ludwig af te voeren van de rijksmonumentenlijst. Hij is van mening dat het destijds terecht tot rijksmonument is benoemd, vanwege zowel de cultuurhistorische als de architectuurhistorische waarde van het complex.

De conclusie van de Raad voor Cultuur wordt onderschreven door prof. dr. M.C. Kuipers, senior specialist jongere bouwkunst bij de RCE en hoogleraar Cultureel Erfgoed bij de TU Delft. Verder heeft de Rijksdienst direct na de sloop een opnamerapportage (bijlage 5 van het ambtsbericht) gemaakt van de door de sloop aangerichte schade. Bijlage 4 van het ambtsbericht bevat een foto van de situatie direct na de sloop. Hieruit blijkt dat de voorgevel van het gebouw ernstig is beschadigd, wat weliswaar gevolgen heeft gehad voor de technische staat van het pand, maar van constructieve problemen is niet gebleken. Ook is historisch materiaal verloren gegaan, maar de waarde van dit verlies is beperkt enerzijds omdat de verdwenen onderdelen geen bijzonder hoge kunsthistorische waarde vertegenwoordigen, anderzijds omdat de hoeveelheid verloren materiaal ten opzichte van het totaal beperkt is. Voorts is er sprake van achterstallig onderhoud.

In 2004 heeft de Rijksdienst het gebouw nogmaals bezocht ten behoeve van het opstellen van een begroting voor de benodigde herstelwerkzaamheden en het maken van een herstelplan.

De stelling van bezwaarde dat onvoldoende onderzoek is verricht naar de huidige feitelijke toestand van het gebouw treft geen doel, aangezien het niet aannemelijk is dat Sankt Ludwig sedert het laatste namens de minister ter plekke verrichte onderzoek in 2004 en de fotoreportage uit 2007 dermate is verslechterd dat thans de monumentale waarden geheel of goeddeels zijn verdwenen. Uit de ter zitting namens bezwaarde overgelegde fotoreportage blijkt zulks evenmin.

Gelet op de voorgaande overwegingen meent de commissie dat er geen aanleiding is om te concluderen dat het besluit onzorgvuldig is voorbereid danwel dat het ondeugdelijk is gemotiveerd.

De commissie komt tot de slotsom dat niet is gebleken dat de monumentale waarden die aanleiding waren voor de aanwijzing thans geheel danwel goeddeels zijn verdwenen ten gevolge van de sloop en de verdere verwaarlozing van het gebouw.

De commissie is op grond van het bovenstaande van oordeel dat de minister op goede gronden het besluit heeft genomen Sankt Ludwig niet af te voeren van het register van beschermde monumenten.

De commissie adviseert de minister dan ook het verzoek om vergoeding van de proceskosten op grond van artikel 7:15, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht af te wijzen.

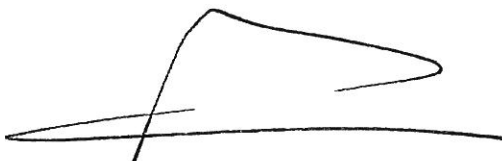
Conclusie

Op grond van het bovenstaande adviseert de commissie het bezwaarschrift van 19 november 2008:

- ongegrond te verklaren en het besluit van 10 oktober 2008, kenmerk MS-2007-2002, in stand te laten.
- het verzoek om vergoeding van de proceskosten op grond van artikel 7:15, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht af te wijzen.

Het advies is aldus vastgesteld te Zoetermeer, 13 januari 2010, door de Commissie voor de bezwaarschriften bestaande uit mr. H.F.Th. Pennarts (voorzitter), mw. mr. M.A. van der Meer (ambtelijk lid) en mw. mr. C.J.N. Haddink (secretaris/ambtelijk lid).

Namens de commissie,
de voorzitter,

mr. H.F.Th. Pennarts